

Kuunnellen

Oulun hiippakunnan strategia vuosille 2027–2032

Oulun hiippakunnan strategia on suunnattu koko hiippakunnalle, sen työtä ohjaamaan. Hiippakuntavaltuusto toivoo, että seurakunnat ottavat sen oman strategiatyönsä pohjaksi.

Missio

Oulun hiippakunta ja sen seurakunnat, kukin alueellaan, julistavat Jumalan sanaa ja jakavat sakramentteja sekä toimivat kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi. Tässä kaikessa Oulun tuomiokapituli on mukana seurakuntia tukien ja rohkaisten, koulutuksen ja neuvonnan, työn tuen ja hallinnollisten perustehtäviensä kautta.

Visio

Rakennamme täällä pohjoisessa kirkkoa, joka kuuntelee Jumalaa ja ihmistä, on tietoinen missionaarisesta luonteestaan, vahvistaa toivoa epävarmuudessa, puolustaa ihmisarvoa sekä luomakuntaa ja kulkee avarasti ihmisten rinnalla.

Arvot

Usko, joka yhdistää.

Toivo, joka saa toimimaan.

Rakkaus, joka rohkaisee.

Strategiset valinnat

Elävä hengellisyys

- Viemme eteenpäin ja sanoitamme evankeliumia ennakkoluulottomasti tässä ajassa, Kristuksen työhönsä kutsumina ja lähettäminä
- Vahvistamme yhteistä hengellistä perustaa ja identiteettiä erityisesti elävän messun ympärille
- Korostamme rukouksen ja hengellisyyden merkitystä eri muodoissaan luontevana osana seurakuntalaisten, työntekijöiden sekä kokoontuvan seurakunnan elämää
- Liitymme arkisessa työssämme itseämme suurempaan merkitykseen sekä maailmanlaajan Kristuksen kirkon näkökulmaan
- Vaalimme iloa työssämme

Avara osallisuus

- Lähimmäisenrakkaus on kirkon elämäntapa, johon olemme sitoutuneita lähellämme ja maailmanlaajasti
- Vahvistamme yhteistä kirkkoa, jossa jokaisella ja kaikenikäisillä on paikka, ääni ja arvo
- Rakennamme paikallisseurakuntia avoimina yhteisöinä, joissa ketään ei jätetä yksin eikä sivuun
- Kiinnitämme erityistä huomiota niihin, joiden osallisuus, hyvinvointi tai ihmisarvo ovat uhattuina
- Rakennamme osallisuutta ja kestäväää yhteyttä myös luomakuntaan, ymmärtäen itsemmeikin sen osana

Kestävä työelämä

- Parannamme työssä jaksamista ja tuemme varhaisessa vaiheessa työntekijöitä jaksamisen haasteissa
- Rohkaisemme työssä uusiutumiseen ja työn rajaamiseen
- Vaalimme yhdessä työhyvinvointia ja hyvää työilmapiiriä
- Tuemme johtamista, jotta johtaminen voi tukea toimintaa
- Rakennamme hiippakuntaa, jossa työ on inhimillisesti kestäväää

Rakentava toimiminen

- Vähennämme polarisaatiota sekä yhteiskunnassa että kirkossa omalla esimerkillämme ja käymällä kunnioittavaa keskustelua
- Huomioimme erityisesti niitä ryhmiä, jotka eivät ole vahvassa asemassa
- Rakennamme siltoja ja luomme yhteyksiä muihin alueellisiin toimijoihin aloitteellisesti
- Huomioimme hiippakunnassamme erityisellä tavalla saamelaiset alkuperäiskansana sekä sitoudumme Saamelaiset kirkossa -hankkeen suosituksiin

Hyvät rakenteet

- Uskallamme priorisoida ja kohdentaa resursseja seurakuntien elämässä, kirkon perustehtävälle uskollisena
- Osaamme myös luopua siitä, mikä ei enää palvele perustehtävää
- Pidämme pienet ja vähävaraiset seurakunnat mukana

- Vahvistamme vapaaehtoistoiminnan rakenteita ja vapaaehtoisten osallisuutta, osaamista ja merkityksellisiä tehtäviä kirkon yhteisessä työssä
- Rohkaisemme palveluiden tarjoamiseen isommilta seurakunnilta pienemmille tai palveluiden yhteiseen järjestämiseen luovasti pienten toimijoiden kesken
- Edistämme rakenneratkaisuja, kun niille on selkeästi määritelty tarve

Oulun hiippakunnan strategisten valintojen soveltaminen tuomiokapitulin omassa toiminnassa

Koska Oulun hiippakunnan strategia on suunnattu koko hiippakunnalle ja sen kaikille seurakunnille, on tarpeen erikseen linjata, millaisia sovelluksia nämä strategiset valinnat saavat tuomiokapitulin omassa toiminnassa.

Elävä hengellisyys

Tarjoamme papeille, kanttoreille, diakonia- ja kasvatustyöntekijöille sekä muille ammattiryhmille matalan kynnyksen teologista koulutusta verkossa ja eri puolilla hiippakuntaa.

Syvennämme hiippakunnan jumalanpalvelus- ja musiikkielämää jumalanpalveluksen, kirkkomusiikin ja kuoronjohtamisen koulutuksilla ja Jaetut eväät -päivillä.

Järjestämme retriittejä, pyhiinvaelluksia, hengellistä matkakumppanuutta ja hengellisen ohjauksen koulutusta sekä koulutamme retriitinohjaajia. Edistämme pyhiinvaellusta hengellisen elämän, kulttuuriperinnön ja kestävän luontosuhteen muotona.

Vahvistamme yhteistyötä ystävyshiippakunnan, ekumeenisten kumppanien, lähetysjärjestöjen, herätysliikkeiden ja kansainvälisten kirkollisten verkostojen kanssa. Kehitämme hiippakunnan lähetysjuhlia yhdessä seurakuntien ja lähetysjärjestöjen kanssa.

Avara osallisuus

Tuemme seurakuntia suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan toimintaa yhdessä seurakuntalaisten kanssa.

Vahvistamme lasten ja nuorten kuulemista, vaikuttajaryhmiä ja näiden näkemysten välittymistä päätöksentekoon osallisuusohjelman avulla.

Vahvistamme diakonian perustehtävän toteutumista muuttuvissa olosuhteissa. Kehitämme taloudellista avustamista oikeudenmukaisemmaksi, läpinäkyvämmäksi, vaikuttavammaksi ja myös työntekijöille kestävämmäksi. Etsimme hyvinvointialueiden, kuntien, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa ratkaisuja yksinäisyyteen, ikääntymiseen, väheneviin voimavaroihin ja rakennemuutokseen.

Kokoamme diakonian, kasvatuksen, maahanmuuttajatyön ja lähetyksen työntekijöitä ajankohtaispäiville jakamaan osaamista ja kehittämään yhteistyötä.

Turvaamme erityistä tukea tarvitsevien ryhmien kirkollisia palveluja. Viittomakielisessä työssä vahvistamme alueellista yhteistyötä ja työntekijöiden osaamista sekä parannamme aineistojen, tulkkauksen ja henkilökohtaisen tuen saatavuutta. Kehitämme seurakuntien, tuomiokapitulin ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyötä muun muassa yhdyskuntapalvelun toteutumisessa.

Järjestämme ympäristötyön koulutusta ja luontoarvoihin liittyviä päiviä, kokoamme seurakuntien ympäristötoimijoita sekä jaamme käytäntöjä energiankulutuksen vähentämiseen, luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen ja kirkon ympäristödiplomin toteuttamiseen.

Kestävä työelämä

Kehitämme keinoja, joilla tuomiokapitulin ja seurakuntien työntekijöiden työkuorma säilyy kohtuullisena. Osa-alueita tässä ovat työn rajaaminen, keskeisiin tehtäviin keskittyminen, hyvä organisointi ja kehittyvä johtaminen.

Toteutamme johtajien jaksamisen tukiohjelman, johon kuuluvat koulutus, mentorointi, työnohjaus, vertaisryhmät, työhyvinvointivalmennus ja henkilökohtainen konsultaatio kirkkoherroille, talousjohdolle, lähijohtajille sekä muille esihenkilöille verkossa ja lähitapaamisissa.

Jatkamme leirityön hyvinvointijohtamisen ohjelmaa kehittämällä yhdessä seurakuntien ja rovastikuntien kanssa keinoja leirien turvallisuuden, ennakoivan johtamisen sekä työntekijöiden työkyvyn parantamiseksi.

Tarjoamme työyhteisökonsulttien, työnohjaajien ja tuomiokapitulin asiantuntijoiden tukea työnjakoon, johtamisrakenteisiin, yhteistyöhön sekä ristiriitojen käsittelyyn.

Luomme jaksamisen, työkyvyn ja kuormituksen seurannan, henkisen tuen sekä avun saamisen yhdistävän varhaisen tuen mallin, ja nimeämme yhteyshenkilön työhyvinvointi- sekä konsultaatiopyynnöille.

Tuemme eri ammattiryhmiä koulutuksella, vertaisverkostoilla ja työnohjauksella. Sitoudumme siihen, että työnohjausta on jatkossakin maksutta saatavilla sitä tarvitseville työntekijöille ja työyhteisöille ja että hiippakunnassa on riittävästi koulutettuja työnohjaajia.

Tuemme rekrytointia, perehdyttämistä, osaamisen kehittämistä ja henkilöstösuunnittelua. Teemme yhteistyötä oppilaitosten, yliopistojen ja opiskelijayhdistysten kanssa, välitämme tietoa seurakuntien osaamis- ja työvoimatarpeista sekä rakennamme aktiivisesti myönteistä työnantajakuva-alueen seurakunnista.

Vahvistamme uusien työntekijöiden kirkollista työelämäosaamista orientoitumiskoulutuksella ja hengellisellä matkakumppanuudella.

Huomioimme eläkkeelle siirtyvät työntekijät ja tuemme osaamisen välittämistä, työn hallittua päättämistä sekä mahdollisuuksia jatkaa määräaikaissä tehtävissä, sijaisina tai vapaaehtoisina.

Järjestämme koulutusta luottamushenkilöille kirkon perustehtävästä, työnantajavastuusta, taloudesta, päätöksenteosta, strategiasta ja hyvästä kokousjohtamisesta. Uudistamme koulutusmateriaalin.

Rakentava toimiminen

Toimimme luotettavana kumppanina yhteistyöverkostoissa sekä valmius- ja varautumisasioissa. Tuemme näissä myös seurakuntia ja vahvistamme seurakuntien tehtävää henkisen ja hengellisen kriisinkestävyyden rakentajina.

Toteutamme seurakuntien, oikeusministeriön ja Etelä-Suomen elinvoimakeskuksen kanssa Hyvät väestösuhteet -koulutuksia, jotka vahvistavat yhteistyötä ja valmiuksia rakentaa luottamusta, osallisuutta ja turvallista yhteiskuntaa.

Toteutamme yhdenvertaisuus- ja saavutettavuusohjelmaa koulutuksilla, arviointivälineillä ja seurakuntakohtaisella tuella. Järjestämme Turvallisempi tila luodaan yhdessä -koulutuksia ja tuemme seurakuntia laatimaan yhteiset pelisäännöt ja mallin erilaisten mielipiteiden turvalliseen sekä tasapuoliseen huomioon ottamiseen toimintakulttuurissa.

Toteutamme Saamelaiset kirkossa -hankkeen suosituksia yhteistyössä saamelaisten, seurakuntien, kirkon saamelaistyön ja muiden hiippakuntien kanssa. Tuemme saamen kielten käyttöä jumalanpalveluksissa, kasvatuksessa, diakoniassa ja viestinnässä sekä vahvistamme saamelaisten kuulemista heitä koskevilla asioilla.

Vahvistamme pohjoista ja rajat ylittävää yhteistyötä Ruotsin, Norjan sekä pohjoiskalotin kirkollisten ja ekumeenisten verkostojen kanssa.

Hyvät rakenteet

Oulun tuomiokapituli vastaa hiippakunnan hallinnosta ja useista papiston virkasuhdeasioista sekä neuvoo seurakuntia hallinto- ja lakiasioissa.

Tarjoamme seurakunnille kattavan strategiaproessin. Autamme kohdentamaan henkilöstöä, taloutta ja tiloja tärkeimpiin tehtäviin sekä luopumaan hallitusti toiminnasta, rakenteista ja kiinteistöistä, joiden ylläpitämiseen voimavarat eivät riitä.

Kehitämme piispantarkastusprosessia tulevaisuustyöskentelyn, hengellisen elämän, johtamisen ja työyhteisön kehittämisen välineenä.

Kohdennamme pienille ja vähävaraisille seurakunnille lähitukea, talousneuvontaa, johtamisen tukea ja asiantuntija-apua. Autamme niitä järjestämään tehtäviä, työntekijöitä ja palveluja naapuriseurakuntien kanssa sekä vastaamme strategiakyselyissä esiin nousseisiin työyhteisöjen, henkilöstön ja talouden tuen tarpeisiin.

Tuemme myös suuria seurakuntia ja seurakuntayhtymiä tarjoamaan tukipalveluita pienemmille seurakunnille ja pienempiä seurakuntia tuottamaan palveluja yhdessä verkostoituen.

Tuemme talouden ennakointia, sopeuttamista ja rakenneratkaisuja toimintaympäristön analyysiin, talouden tunnuslukuihin ja seurakuntien tietoihin perustuvan yhteisen tilannekuvan avulla.

Tuemme kiinteistöstrategioiden laatimista sekä rakennusten käytön, kustannusten, energiatehokkuuden, saavutettavuuden, kulttuuriperinnön ja seurakunnallisen merkityksen arviointia. Neuvomme kiinteistöjen, hautausmaiden, metsien ja muun omaisuuden kestävässä hoidossa.

Perustamme hiippakunnallisen kulttuuriperintöneuvottelukunnan vaalimaan ja välittämään kirkollista kulttuuriperintöä, kokoamaan seurakuntien ja eri alojen asiantuntemusta sekä tukemaan kulttuuriperinnön hoitoa.

Laadimme suunnitelman toimenpiteiden vastuista, aikatauluista, resursseista ja seurannasta. Arvioimme toteutumista vuosittain toimintakertomuksen yhteydessä ja teemme strategiakauden puolivälissä laajemman väliarvioinnin.

Oulun hiippakunnan strategian teologisia lähtökohtia

Vaeltava kansa

”Isäni oli harhaileva aramealainen.” (5. Moos. 26:5)

Näillä sanoilla alkaa Israelin pelastushistoriaa tiivistävä liturginen tunnustus.

Se ei ala kansan voimasta, menestyksestä tai voitosta, vaan muukalaisuuden, juurettomuuden ja riippuvuuden muistamisesta. Nämä sanat lausuttiin, kun kansa toi Jumalalle maan ensi hedelmät. Juuri silloin, kun sillä oli sato, maa ja paikka, jossa asua, sen tuli muistaa, etteivät elämä, maa ja tulevaisuus olleet vain sen omia saavutuksia. Kaikki oli saatu Jumalta lahjaksi. (5. Moos. 26:1–11)

Myös me etsimme ja harhailemme, kannamme mukanaamme elämän haurautta. Emme elä oman voimamme ja varmuutemme varassa, vaan Jumalan uskollisuuden kantamina. Olemme vaeltavan, Jumalan lupaukseen luottavan kansan perillisiä.

Vapautuminen Egyptistä ei vienyt suoraan valmiiseen maahan vaan erämaahan. Siellä oli epävarmuutta, nälkää, janoa, nurinaa ja horjuvia johtajia. Silti juuri siellä Jumala ruokki mannalla, antoi vettä kalliosta ja teki kansansa kanssa liiton. (2. Moos. 16–17; 19–24)

Erämaa ei ollut Jumalan poissaolon paikka. Se oli paikka, jossa opeteltiin luottamaan. Mannaa annettiin päiväksi kerrallaan. Kaikkea ei voinut varastoida eikä tulevaisuutta ottaa haltuun.

Raamatun kertomuksissa Jumala toimii usein siellä, missä ihmisen oma voima ei riitä, ja niiden kautta, jotka maailman silmissä näyttävät heikoilta ja vähäisiltä. Haavoittuvuutta ei tule ihannoida, mutta juuri ihmisen rajallisuudessa voi tulla näkyväksi Jumalan armo ja voima: *”Minun armoni riittää sinulle. Voima tulee täydelliseksi heikkoudessa.”* (2. Kor. 12:9)

Israelia käskettiin muistamaan oma vierautensa: *”Samoin tulee myös teidän rakastaa muukalaista; olettehan itsekkin olleet muukalaisina Egyptissä.”* (5. Moos. 10:19; ks. myös 24:17–22)

Leski, orpo ja muukalainen muodostavat Raamatussa eräänlaisen moraalisen kompassin. Jumalan kansalta kysytään yhä uudelleen, miten se kohtelee sitä, jolla on vähiten suojaa. Sama ääni kuuluu profeetoilla. (Jes. 1:17; Jer. 7:5–7; Sak. 7:9–10)

Vaeltavan Jumalan kansan mukana kulkevat kaikenikäiset, myös lapset ja nuoret. He eivät ole vasta tulevaisuuden toivo, vaan täysivaltaisia osallisia yhteisessä vaelluksessa jo nyt. Heidän

kokemuksensa, kysymyksensä, uskonsa ja tapansa nähdä maailmaa avaavat uusia näkymiä koko yhteisölle.

Kuule, Israel

Myös kirkko elää ajassa, jossa kaikkea ei voi ennakoida eikä hallita. Ehkä tehtävämme ei olekaan ensimmäiseksi rakentaa lisää varmuutta, vaan opetella kuulemaan: *”Kuule, Israel.”* (5. Moos. 6:4)

Kuuleminen merkitsee suostumista siihen, että kuultu voi koskettaa, velvoittaa ja muuttaa meitä.

Jumalan kuuleminen opettaa kuuntelemaan myös lähimmäistä. Toista ihmistä ei voi määritellä loppuun, omistaa eikä ottaa haltuun. Hän on Jumalan kuva. (1. Moos. 1:26–27) Hän säilyy meille aina myös salaisuutena, Jumalan kasvojen edessä olevana ihmisenä.

Siksi kuunteleminen on kunnioitusta. Se on suostumista siihen, että toinen on enemmän kuin minun käsitykseni hänestä ja että hänen kertomuksensa voi muuttaa myös minun ymmärrystäni.

Kuunteleminen ulottuu myös luomakuntaan, jonka osa ihminen on. Luomakunnan huokaus, sen hauraus ja monimuotoisuuden köyhtyminen kutsuvat meitä pysähtymään ja muuttamaan suuntaamme. Luomakunta ei ole vain ihmisen toiminnan kohde, vaan Jumalan lahja ja yhteinen kotimme, jonka kanssa elämme keskinäisessä riippuvuudessa. (Room. 8:19–23)

Kuunteleva kirkko kuulee erityisesti niitä, jotka jäävät helposti päätösten ja rakenteiden reunoille. Haavoittuvassa tilanteessa olevat ihmiset eivät ole vain kirkon työn tai mission kohteita, vaan Jumalan työn todistajia ja opettajia. Heidän kauttaan kirkon sokeat kohdat tulevat näkyviksi ja kirkko voi löytää kutsumuksensa uudelleen.

Kuka tahansa meistä voi jo huomenna joutua tilanteeseen, jossa tarvitsee toisten läsnäoloa, tukea ja rinnalla kulkemista. Jokaisessa ihmisessä on haavoittuvuutta ja elämässä haurautta.

Leirin ulkopuolella

Jeesus kulki sinne, missä ihmisen elämä oli kaventunut: sairaiden, köyhien, syntisiksi leimattujen, muukalaisten ja ulkopuolelle jääneiden luo. (Mark. 2:15–17; Luuk. 4:16–21; 17:11–19)

Hän pysähtyi, kysyi, kosketti, söi ja kuunteli. Jumalan valtakunta tuli näkyväksi siinä, että ihminen sai takaisin tilaa elää, kuulua joukkoon, toimia ja tulla nähdyksi.

Lopulta Kristus itse kärsi ja kuoli kaupunginportin ulkopuolella. Heprealaiskirjeen kirjoittaja ei jätä tätä vain Kristusta koskevaksi kuvaukseksi, vaan tekee siitä kirkolle suunnan:

”Lähtekäämme siis hänen luokseen leirin ulkopuolelle, hänen häväistystään kantaen.” (Hepr. 13:12–13)

Kirkkoa kutsutaan seuraamaan Kristusta portin ja leirin ulkopuolelle, sinne, missä ihmiset elävät vailla turvaa, osallisuutta ja ääntä.

Kirkon Herra löytyy sieltä, missä ihminen joutuu sivuun ja ulkopuolelle.

Matteuksen evankeliumissa Kristuksen kasvot tulevat vastaan vähäisessä lähimmäisessä:

”Totisesti minä sanon teille: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.” (Matt. 25:40)

Avara armo

Sama avautumisen liike näkyy alkukirkossa. Helluntaina Henki ei tee kaikista samanlaisia, vaan ihmiset kuulevat Jumalan suuret teot omilla kielillään. (Ap. t. 2:5–11)

Jerusalemien kokouksessa kirkko kuuntelee jälleen, mitä Jumala on tehnyt sen aikaisempien rajojen ulkopuolella. (Ap. t. 15)

Avautuminen on kirkon alkuperäinen liike. Pyhän Hengen voimasta ovet avautuvat, rajat ylitetään ja tulee tilaa uudelle.

Psalmien teksteissä kuvataan, kuinka Jumala kuulee ahdingossa olevaa ja vie hänet vapauteen ja avaraan paikkaan. (Ps. 18:20; 31:9; 118:5)

Monilla paikkakunnilla kirkot ovat yhä suurimpia rakennuksia. Ne kohoavat kylien ja kaupunkien keskuksissa kuin hiljaiset vartijat. Niiden luo tullaan eri suunnista, teiltä ja poluilta, jokainen oman elämänsä matkaa kulkien.

Aikanaan kirkko haluttiin rakentaa suureksi, koska kyseessä oli Herran huone ja tila, johon kaikkien tuli mahtua. Ehkä rakennukseen kätkeytyy yhä tämä syvempi viesti.

Kirkot rakennettiin aikana, jolloin ihmiset elivät monella tavoin ahtaalla. Myös moni meistä elää tänään ahtaalla, vaikka eri tavoin kuin ennen. Arki puristaa, huolet kaventavat näköalaa ja edessä oleva tie voi näyttää päättyvän umpikujaan.

Myös omat sanamme ja tekomme voivat painaa. Tähän ahtauteen armo avaa tilan. Syntien anteeksiantamuksessa ihminen saa laskea taakkansa ja aloittaa uudelleen.

Kirkkorakennus saarnaa omaa hiljaista saarnaansa, avaruuden evankeliumia.

Psalmikirjoittajan sanoin:

”Hän toi minut avaraan paikkaan.” (Ps. 18:20, KR 1933/38)

Kirkossa on tilaa hengittää.

Tilaa kuvitella toisin.

Tilaa uneksia uudesta alusta.

Kun ihminen astuu kirkkosaliin, katse nousee kohti korkeuksia. Se ei ole vain arkkitehtuuria, vaan kuva ihmisen ikaikaisesta kaipuusta kohti itseään suurempaa, kohti Jumalaa ja turvaa.

Kirkon arkkitehtuuri on teologiaa puussa, kivessä ja valossa. Se julistaa:

Sinulle on tilaa

Kirkko ei vaella kohti tuntematonta tulevaisuutta, vaan kohti Jumalan lupaamaa tulevaisuutta. Kristuksen ylösnousemus on tämän toivon perusta: ylösnoussut Kristus kulkee edellämme ja avaa tien sinnekin, missä me emme sitä vielä näe.

Oulun hiippakunnan strategiassa korostuvat seuraavat teologiset painotukset:

- vaeltava kirkko, joka uskaltaa luottaa;
- kuunteleva kirkko, joka ei määrittele eikä ota toista haltuun; kuunteleva kirkko, joka kuulee luomakunnan huokauksen
- rinnalla kulkeva kirkko, joka seuraa Kristusta muurien ulkopuolelle ja asettuu kaikkein vähimpien rinnalle;
- lasten ja nuorten kirkko, jossa he ovat täysivaltaisia jäseniä ja yhteisen matkan muovaajia;
- moniääninen kirkko, joka antaa myös reunoilta nousevien äänten muuttaa itseään;
- avara kirkko, jossa on tilaa hengittää.

Tee meistä avaran paikan ihmisiä – yhteinen rukous strategian äärellä

Jumala, tee meistä avaran paikan ihmisiä.

Opeta meitä kuulemaan sinun ääntäsi

ja toinen toistamme.

Opeta meitä kuulemaan myös luomakunnan huokaus

ja varjelemaan yhteistä kotiamme.

Anna meille rohkeutta kulkea,

vaikka emme vielä näe perille.

Johdata meidät muurien ulkopuolelle,
sinne, missä Kristus jo odottaa.

Anna meille herkkyyttä kuulla niitä,
joiden ääni jää helposti muiden alle.

Avaa ovemme ja avarra sydämemme.
Tee meistä ihmisiä, joiden lähellä
on tilaa hengittää, tulla kuulluksi
ja aloittaa uudelleen.

Kokoa meidät yhteisen pöydän ääreen
ja lähetä meidät palvelemaan
sinua, lähimmäistä ja maailmaa.

Pidä meissä elävänä ylösnousemuksen toivo
ja luottamus sinun lupaamaasi tulevaisuuteen.

Aamen.

Strategian syntyprosessi, vaiheet ja havainnot

Johdanto

Käsillä oleva Oulun evankelis-luterilaisen hiippakunnan uusi strategia *Kuunnellen* vuosille 2027–2032 jatkaa monessa edellisen strategian *Uskon, toivon ja rakkauden asialla pohjoisessa* ajattelua, mutta siinä on myös uusia sisältöjä, painotuksia ja avauksia.

Käsillä olevaa strategiaa on kirjoitettu yhteydessä toimintaympäristön analyysiin ja kokonaiskirkon uusimpiin strategisiin suuntaviivoihin, kuitenkin pitäen samalla kiinni itsenäisestä otteesta ja hiippakunnan näkökulmasta.

Strategian tarkoituksena on olla käyttökelpoinen ja innostava näkemys siitä tulevaisuudesta, jota kohti haluamme kulkea. Strategia katsoo tulevaisuuteen. Strategiassa kuvataan tarvittavaa asennetta ja lähestymistapaa asioihin, jotta löydetään reitti tavoiteltuun määränpäähän. Erityisiin menetelmiin ei strategiassa useinkaan oteta kantaa.

Tämä strategia on koko Oulun hiippakunnalle osoitettu strategia, jota seurakuntien ja seurakuntayhtymien toivotaan soveltavan omissa strategioissaan. Koska strategia liikkuu tällä tavoin ylätasolla, sisältää se erillisen osion, jossa linjataan, miten Oulun hiippakunnan tuomiokapituli itse soveltaa strategian ajatuksia omassa työssään.

Hiippakunnan strategiaa voi hyvin käyttää koko kirkon uuden strategian ”Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon” rinnalla seurakunnan strategioiden ja toiminnan suunnittelussa. Toivomme, että hiippakunnan strategia voi olla tulkitsemassa kirkon strategiaa Oulun hiippakunnan seurakunnille oman hiippakuntamme toimintaympäristössä.

Strategian laatimisen vaiheet

Käsillä olevan strategian suunnittelu käynnistyi maaliskuussa 2026. Strategian laadintaa varten perustettiin työryhmä, joka kokoontui ensimmäisen kerran huhtikuussa 2026.

Osana hiippakunnan strategian laatimista toteutettiin kolme kyselytutkimusta kevään 2026 aikana: Oulun tuomiokapitulin työntekijöille, hiippakunnan seurakuntien työntekijöille sekä yhteistyökumppaneille. Tuomiokapitulin työntekijöiltä kerätyt vastaukset ohjasivat laadullisesti strategiaa sen laadinnan ensi vaiheessa.

Seurakuntien työntekijöille suunnattu kysely puolestaan oli kattava kyselytutkimus, jossa kartoitettiin seurakuntien työntekijöiden käsityksiä voimassa olevasta Oulun hiippakunnan strategiasta, toimintaympäristön muutoksista, työn voimavaroista, toiveikkuudesta kirkon ja seurakunnan työtä kohtaan sekä toiveita tulevan strategian painopisteistä. Kolmanneksi laadimme kyselyn Oulun tuomiokapitulin ulkoisten yhteistyökumppaneiden ajatuksista yhteistyöstä ja odotuksista yhteistyön suhteen.

Kyselytutkimusten ja työryhmän työn tuloksena hiippakuntavaltuustollemme esiteltiin alustava lista mahdollisista uuden strategian painopisteistä, johon oli kerätty 21 erillistä

painopiste-ehdotusta. Hiippakuntavaltuuston kokouksessa 13. kesäkuuta näistä laadittiin työpajatyöskentelyllä ehdotuksia tärkeimmistä painopistekokonaisuuksista.

Hiippakuntavaltuuston työpajojen tulosten pohjalta työryhmä jatkoi työskentelyä piispan kanslian ohjauksessa.

Näiden vaiheiden myötä syntyivät käsillä olevan strategian viisi strategista valintaa: *elävä hengellisyys, avara osallisuus, kestävä työelämä, rakentava toimiminen ja hyvät rakenteet*. Uusi strategia kirjoitettiin työryhmän ohjauksessa näiden strategisten valintojen pohjalta.

Oulun hiippakunnan hiippakuntavaltuusto hyväksyi uuden strategian kokouksessaan 7.10.2026.

Keskeiset havainnot kyselytutkimuksesta seurakunnille

Hyödynsimme hiippakunnan seurakunnille laaditun kyselyn aineistoa laajasti strategian laadinnassa. Analysoimme näitä vastauksia erikseen pienten seurakuntien (4000 jäsentä tai vähemmän) vastaajien ja suurempien seurakuntien (yli 4000 jäsentä) vastaajien osalta. Seurakuntien työntekijöiden kyselystä saimme monia, mielenkiintoisia tuloksia, joista vain osaa voimme tässä tiiviin esitystavan vuoksi avata.

Keskeiset löydöt olivat, että kirkon työntekijät suhtautuvat toiveikkaasti kirkon työhön ja aivan erityisesti oman seurakuntansa työhön. Voimavaratekijät työssä olivat pienissä ja suuremmissa seurakunnissa profiileiltaan jonkin verran erilaiset. Pienissä seurakunnissa voimavarat näyttivät olevan enemmän vuorovaikutukseen ja yhteisöön kytkeytyviä, kun taas suuremmissa seurakunnissa voimavarat rakentuivat hieman enemmän työn rakenteiden, roolin ja henkilökohtaisen merkityksellisyyden varaan. Pienet seurakunnat osoittivat yhteisöinä vahvuutta.

Vastaavasti pienet seurakunnat toivoivat suurempia seurakuntia enemmän henkilöstön ja työyhteisöjen tukea, tukea talouden kysymyksiin, seurakuntien yhteistyön ja rakenneratkaisujen edistämistä ja diakoniatyön kehittämistä. Suuremmissa seurakunnissa toivottiin pieniä seurakuntia enemmän työntekijöiden hengellisen elämän tukemista, kasvatuksen kentän kehittämistä, luottamushenkilökoulutusta sekä rekrytoinnin tukea ja koulutusta.

Suuremmissa seurakunnissa toivottiin myös hieman enemmän työntekijöiden muun hyvinvoinnin tukemista, vaikka tätä toivottiin myös merkittävästi pienissä seurakunnissa. Polarisaation yleinen vähentäminen ja seurakunnan johtamisen tuki koettiin yhtä lailla tärkeäksi niin pienissä kuin suuremmissakin seurakunnissa.

Strategian keskeinen sisältö

Strategiassamme on määritelty Oulun hiippakunnan missio seuraavasti:

Oulun hiippakunta ja sen seurakunnat, kukin alueellaan, julistavat Jumalan sanaa ja jakavat sakramentteja sekä toimivat kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden

toteuttamiseksi. Tässä kaikessa Oulun tuomiokapituli on mukana seurakuntia tukien ja rohkaisten, koulutuksen ja neuvonnan, työn tuen ja hallinnollisten perustehtäviensä kautta.

Tässä sanoituksessa liitymme vahvasti kirkon perustehtävään, niin kuin se on kirkon keskeisissä dokumenteissa määritelty, mutta alueellisella ja paikallisella toiminta-ajatuksella. Lisäksi perustehtävässä sanoitetaan tuomiokapitulin lakisääteisiä tehtäviä.

Strategiamme visio nousee kirkkomme teologisesta itseymmärryksestä ja tämän strategian teologisesta lähtökohdasta, joka on yllä esitelty.

Strategian visio kuuluu näin:

Rakennamme täällä pohjoisessa kirkkoa, joka kuuntelee Jumalaa ja ihmistä, on tietoinen missionaarisesta luonteestaan, vahvistaa toivoa epävarmuudessa, puolustaa ihmisarvoa sekä luomakuntaa ja rakentaa avaraa, ihmisten rinnalla kulkevaa kirkkoa.

Strategiamme arvot nousevat sanoituksineen suoraan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon juuri julkaistusta strategiasta ”Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon”. Ne ovat:

Usko, joka yhdistää. Toivo, joka saa toimimaan. Rakkaus, joka rohkaisee.

Strategiset valinnat

Käsillä olevan strategian strategiset valinnat ovat siis *elävä hengellisyys, avara osallisuus, kestävä työelämä, rakentava toimiminen ja hyvät rakenteet.*

Elävällä hengellisyydellä korostamme aidosti hengellisesti elävän kirkon ja seurakunnan tärkeyttä kaiken hiippakunnassa tehtävän työn lähtökohtana. Kutsumme ja kutsumuksemme on ennen kaikkea hengellinen kutsu, joka palautuu Raamatun evankeliumeihin. (Matt. 28:18–20 / Luuk. 4:18–21)

Sitoudumme tilan antamiseen hengellisyydelle ja uskonelämän harjoittamiselle. Painotamme näiden arvostusta arjessa, huomioiden samalla hengellisyyden hyvinkin yksilölliset toteuttamistavat. Silti seurakunnan työn keskuksessa on yhteinen messu, seurakunnan yhteinen juhla, jossa ylistämme Jumalaa yhdessä sekä jaamme Hänen lahjojaan.

Osana elävää hengellisyyttä rohkaisemme myös näkemään oman työn merkityksen osana omaa itseä suurempaa merkitystä, niin että oma työ jäsentyy yksilöä laajempaan todellisuuteen. Rohkaisemme katsomaan omaa hengellistä tehtävää osana Kristuksen maailmanlaajaa kirkkoa.

Lisäksi strategia nostaa esiin iloitsemisen. Strategia kannustaa pohtimaan ilon merkitystä osana kristillistä viestiämme ja kirkkomme kulttuuria.

Avaralla osallisuudella sitoudumme suhtautumaan jokaiseen ihmiseen yhtä arvokkaasti Jumalalle rakkaana Jumalan kuvana.

Kirkossa jokaisella ja kaikenikäisillä tulee olla oma paikkansa, äänensä ja arvonsa. Tätä sitoudumme lähellämme sekä myös maailmanlaajasti. Tämän valinnan pohjalta rakennamme jokaiselle osallisuutta seurakuntaan, kiinnittäen erityistä huomiota niihin, joiden osallisuus, hyvinvointi tai ihmisarvo ovat uhattuina.

Osallisuuden teemaan liittyy myös osallisuus ja kestävä yhteys luomakuntaan. Koko luomakunta muodostaa yhden kokonaisuuden, jossa kaikki luotu on olemassa keskinäisessä yhteydessä. Olemme siis itsekkin osa luomakuntaa. Ymmärrys ihmisen osallisuudesta luomakuntaan ja elävä yhteys siihen voivat olla kestävä luontosuhteen perustana ilmastonmuutoksen aikakaudella.

Kestävällä työelämällä korostamme työn kehittämistä sellaiseen suuntaan, että työmme on inhimillisesti kestävä. Kirkon työllä on painetta uudistua ja kehittyä. Samalla se tarkoittaa jostakin luopumista.

Työtä tulee voida rajata niin, että työntekijä ei uuvu työnsä alle. Haluamme myös kehittää entistä laadukkaampaa varhaista tukea työssä jaksamiseen. Sitoudumme tukemaan johtamista niin, että johtaminen voi vuorostaan tukea seurakunnan toimintaa aiempaa paremmin.

Rakennamme tällä valinnalla siis kestävä työelämän käytäntöjä työssä jaksamisen tueksi sekä entistä parempaa johtamista.

Rakentava toimiminen liittyy toimintaympäristömme huoleen polarisaatiosta kirkossa ja yhteiskunnassa. Polarisaatio on ilmiönä kasvussa jo vuosien ajan. Polarisaatiokehitystä voimistavat paitsi yksittäiset ihmiset myös ulkoiset tekijät ajassamme. Sellaiset kuten somealustojen polarisaatioon ohjaava toimintalogiikka, kasvavat kansainväliset jännitteet ja kulttuurisodat, informaatiovaikuttaminen, kansallisen päätöksenteon haasteet sekä ylipäänsä maailman nopea muutos. Näistä ilmiöistä meidän on syytä olla aiempaa tietoisempia. Polarisaatiokehitys on valitettavasti tullut näkyväksi myös kirkossa. Tätä vastaan haluamme toimia erityisesti rakentavalla kohtaamisella ja kunnioittavalla keskustelulla, joista jokainen on vastuussa.

Kirkko ja seurakunnat ovat monella tapaa vahvoja toimijoita. Kannustamme työntekijöitämme ja vastuunkantajiamme toimimaan aktiivisesti sillanrakentajina paikkakuntansa muiden toimijoiden ja sidosryhmien suuntaan, lähestyen itse aloitteellisesti erityisesti niitä toimijoita, joilla on käytössään vähäiset resurssit. Kannustamme huomioimaan arvostavalla tavalla erityisesti niitä ryhmiä, jotka eivät ole vahvassa asemassa.

Saamelaisen alkuperäiskansan äänen kuuleminen on keskeistä Oulun hiippakunnan toimintaympäristössä. Tietoisuus saamelaisten oikeuksien turvaamisen ja saamenkielisten palveluiden tarjoamisen tärkeydestä on kasvamassa tällä hetkellä koko Suomessa, ei vain saamelaisten kotiseutualueella. Suurin osa saamelaisista asuu jo saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella, ja suurin saamelaiskylä Suomessa on tällä hetkellä Oulu. Huomioimme hiippakunnassamme erityisellä tavalla saamelaiset, sekä sitoudumme

valtakunnallisen Saamelaiset kirkossa -hankkeen [suosituksiin](#). Pyrimme aktiivisesti toimeenpanemaan näitä suosituksia.

Hyvät rakenteet on seurakuntien talouteen ja hallintoon liittyvä strateginen valinta. Sen alla on monia periaatteita, joihin sitoudumme. Kiristyvissä kirkon ja seurakuntien talouden olosuhteissa rohkaisemme edelleen seurakunnan työn priorisoimiseen ja resurssien kohdentamiseen kirkon perustehtävä mielessä. Myös tuomiokapitulin työtä arvioidaan jatkuvasti tiukkenevan taloudellisen raamin seurauksena.

Sitoudumme pienten ja vähävaraisten seurakuntien erityiseen tukemiseen Oulun hiippakunnan alueella. Tunnistamme, että pienellä seurakunnalla voi olla paljon vahvuuksia, joita talouden luvut sinänsä eivät paljasta. Tästä myös strategian yhteydessä toteutettu kyselytutkimus antoi viitteitä.

Strategia kannustaa edelleen kehittämään hallintoa luovasti erilaisten yhteistyöratkaisujen kautta. Esimerkiksi niin, että isommat seurakunnat ja seurakuntayhtymät voivat tarjota kohtuullisesti hinnoiteltuja ostopalveluja pienemmille seurakunnille tai niin, että pienemmät seurakunnat järjestävät palveluja tai palkkaavat työntekijöitä luovasti yhteisillä ratkaisuilla.

Toisaalta hyvin haastavissa tilanteissa myös seurakuntien rakenneratkaisuja täytyy harkita. Rakenneratkaisuja on syytä tarkastella ennakkoluulottomasti, silloin kun muut keinot eivät pysty turvaamaan seurakunnan toimintaa ja taloutta. Rakenneratkaisuihin päädyttäessä ne on syytä valmistella ja toteuttaa huolellisesti, kaikkia asianosaisia osallistaen.

Talouden ja hallinnon kysymykset ovat siten myös teologisia kysymyksiä. Ne saavat pohtimaan, mikä on seurakunnan työn ydin ja miten perustehtävää voidaan toteuttaa kulloisessakin toimintaympäristössä.

Lopuksi

Käsillä oleva Oulun hiippakunnan strategia *Kuunnellen* vuosille 2027–2032 on järjestyksessään toinen strategia, joka on laadittu piispa Jukka Keskitalon piispakaudella. Strategia jatkaa monella tapaa *Uskon, toivon ja rakkauden asialla pohjoisessa* -strategian ajattelua, pohjautuen kuitenkin päivitettyyn tilannekuvaan toimintaympäristöstä. Strategian soveltamismahdollisuuksiin sekä ymmärrettävyyteen on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota.

Strategia on sanoitukseltaan selkeästi hengellinen. Samalla se pyrkii viitoittamaan aika yksinkertaistenkin ajatusten pohjalta reittiä kohti visiomme mukaista tulevaisuutta.

Kirkon työssä on paljon pysyvyyttä. Toisaalta mikään ei tunnu olevan niin pysyvää kuin aikojen muutos. Kirkko on ollut olemassa, Kristuksen antaman tehtävän varassa, jo lähes 2000 vuoden ajan. Uskonnon rooli on myös jälleen kasvamassa maailmassa. Samalla kirkko on länsimaissa yhä voimakkaasti haastettu.

Kirkon, hiippakunnan ja seurakuntien työn täytyy elää ajassa ja uudistua, vaikka yhtä aikaa sen lähtökohtana on muuttumaton evankeliumi Jeesuksessa Kristuksessa. Tässä muutoksen ja pysyvyyden välisessä jännitekentässä kirkko elää – myös vuonna 2027, kun aloitamme Oulun hiippakunnan uuden strategiakauden.